VERSLAG

Vergadering
Raadscommissie Duurzaamheid en Bereikbaarheid

Dudokkamer

15 februari 2023

Index verslag vergadering raadscommissie Duurzaamheid en Bereikbaarheid woensdag 15 februari 2023

Algemeen

1.	Opening en vaststellen agenda	3
2.	Mededelingen van de voorzitter	3
3.	Mededelingen en toezeggingen van wethouder Heller (inclusief vragen naar aanleiding van de prioriteitenagenda de mededelingen inzake regionale aangelegenheden)	3
4.	Beeldvorming Jaarplan Energietransitie 2023	3
5.	Oordeelsvorming Jaarplan Energietransitie 2023	6

RAADSCOMMISSIE DUURZAAMHEID EN BEREIKBAARHEID
WOENSDAG 15 FEBRUARI 2023

Locatie: Dudokkamer
Voorzitter: R.H. van Grieken
Griffier: M. Bouw

Aanwezigen bij aanvang:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: P. van den Brink; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: mw. J.F. van Exel-van Dijk; Democraten Hilversum: R.J.H. Docter; PvdA: C. Bakker; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; BVNL: --.
College: B. Heller, wethouder.

1. Vaststellen agenda
De **voorzitter** opent de commissievergadering en heet iedereen welkom.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen van de voorzitter
Er zijn geen mededelingen.

3. Mededelingen en toezeggingen wethouder Heller (inclusief vragen naar aanleiding van de prioriteitenagenda en mededelingen inzake regionale aangelegenheden)
Er zijn geen mededelingen.

4. Beeldvorming Jaarplan Energietransitie 2023
Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: P. van den Brink; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: mw. J.F. van Exel-van Dijk; Democraten Hilversum: R.J.H. Docter; PvdA: C. Bakker; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; BVNL: --.
College: B. Heller, wethouder.
Ambtelijke ondersteuning: B. de Deckere.

De **voorzitter**:
- deelt mee dat het jaarplan ter advisering aan het college voorligt.

D66:
- heeft een technische vraag gesteld over de doelstelling van 95 gigawattuur in 2030 op te wekken, wat omgerekend 12 gigawattuur per jaar betekent, terwijl er in 2023 nog geen 3 gigawattuur zal worden gerealiseerd; gevraagd wordt of de wethouder de doelstelling in 2030 denkt te zullen halen en of die een beeld heeft van het tijdpad van de versnelling; wethouder **Heller** antwoordt dat het om de RES-doelstelling gaat, die is ingevuld door alle grote daarvoor geschikte daken te voorzien van zonnepanelen, wat een enorme uitdaging is; de versnelling wordt nu gerealiseerd; het eerste uitvoeringsjaar van de RES was 2022, toen er een coronapandemie heerste; vanaf dit jaar zijn er pas uitvoeringsgelden beschikbaar; of de versnelling genoeg is moet nog blijken en daarover kan hij kan geen garanties geven; suggesties voor het versnellen van de doelstelling hoort hij graag.

Democraten Hilversum:
- constateert dat € 2 miljoen wordt uitgegeven aan overhead en informeert of daarop bezuinigd kan worden, zodat er meer maatregelen mogelijk zijn; wethouder **Heller** deelt de intentie om zoveel mogelijk gelden aan de inwoners ten goede te laten komen; de inzet van de energiecoöperatie vergt geld; veelal gaat het om mensenwerk en een-op-eengesprekken; nu is

er ruimte om concrete maatregelen te treffen, waarin een slag wordt gemaakt; ook gaat het om veel vrijwilligers, waarvoor ook betaald moet worden;
- ziet dat er vijf mensen parttime bijkomen en vraagt of de overheadkosten, zoals communicatie, eenmalig zijn; wethouder **Heller** heeft in principe jaarlijks budget in de begroting; communicatiekosten zijn deels personele kosten, die eenmalig zijn.

Het **CDA**:
- wil weten wat de 'stok achter de deur' voor bedrijven is die niet willen meedoen; wethouder **Heller** gaat het om toezicht op wetgeving die ondernemers verplicht maatregelen te nemen die in maximaal vijf jaar zijn terug te verdienen; dat toezicht is een stimulerend toezicht, waarbij ook wordt geholpen en ondersteund in het proces; daarbij wil de gemeente de ondernemers zelf een rol geven; dat model is hopelijk ook elders bij ondernemers toe te passen;
    - de **PvdA** weet dat kantoren al energielabel C moeten hebben; wethouder **Heller** verduidelijkt dat die maatregel vanaf 1 januari 2023 geldt; de **PvdA** vraagt of dat is gelukt en of daarop wordt gehandhaafd; wethouder **Heller** heeft zicht op welke kantoren het betreft en welke kantoren zich aan- en a hebben afgemeld; de gemeente gaat langs bij het deel dat achterblijft;
    - **GroenLinks** weet dat 55% van de overheidsgebouwen ook nog niet aan de norm voldoet.

De **VVD**:
- vraagt duidelijkheid over de inzet van de gemeente op een mediaproductie over duurzaamheid; wethouder **Heller** wil met de media daarover het gesprek aangaan.

GroenLinks:
- informeert naar de mogelijkheid om het dashboard voortaan samen met het jaarplan te ontvangen; wethouder **Heller** had gehoopt dat dit jaar al te kunnen doen, maar dat is net niet gelukt; het dashboard is ook samengesteld met de raad teneinde sturingsmogelijkheden te vergroten; de volgende keer wil hij het dashboard al in januari beschikbaar hebben.

De **SP**:
- vraagt waarom in de Meent 18 huishoudens afhaken; wethouder **Heller** gaat het in een aantal gevallen om geld, gezien de inzet om gasloos te worden, wat al gauw om tienduizenden euro's gaat; het dienstenbedrijf wil hij daarom laten doorontwikkelen om beter op de vraag van inwoners in te spelen.

Hart voor Hilversum:
- vraagt of de kosten van € 85.000,- voor een duurzaamheidswinkel of campagnebus ten laste van de regio of de gemeente komen; wethouder **Heller** heeft dit bedrag voor de gemeente Hilversum opgenomen; het gaat om een eerste gedachte; het idee is om de winkel of bus regionaal in te zetten en de kosten met elkaar te delen;
- mist een verwijzing naar informatie die er al is;
    - **GroenLinks** is van mening dat de campagnebus elektrisch aangedreven zou moeten zijn; wethouder **Heller** gaat zijn best daarvoor doen.

De **ChristenUnie**:
- informeert naar het detailniveau van de aanbiedingen en of daarbij rekening wordt gehouden met duurzaamheid van materialen; wethouder **Heller** stuurt eerst een algemene wethoudersbrief naar mensen toe en probeert hen te verleiden tot een vervolgstap; na het doorlopen van stappen kan er een offerte op maat komen; het doel van de operatie is niet om de meest duurzame materialen te gebruiken, het gaat om verduurzamen van woningen; daarop wordt niet actief getoetst of gestuurd;
    - **D66** rekent uit dat bij het aanschrijven van 17.000 huishoudens en een budget van € 1,5 miljoen € 88,- per huishouden beschikbaar is; gevraagd wordt wat er per huishouden overblijft; wethouder **Heller** heeft geen specifieke verwachting en

aantallen; wel is er de zekerheid dat niet alle benaderde mensen een volgende stap zetten; er zijn nog geen ervaringscijfers; de uitdaging is om zoveel mogelijk mensen een conversieslag te laten maken;
- **D66** vraagt wat de bedoeling van de campagne van € 1,5 miljoen is; wethouder **Heller** antwoordt dat dat geld volledig beschikbaar is als subsidie; de heer **De Deckere** geeft aan dat het gaat om gemiddeld € 3.000,- per woning met een maximum van € 5.000,-; als de aanpak succesvol is moet er naar aanvullende middelen gekeken worden om de vervolgaanpak te faciliteren; niet te zeggen is wanneer de € 1,5 miljoen uitgeput zal zijn;
- de **PvdA** vraagt of het bedrag per woning een subsidie is; wethouder **Heller** bevestigt dat.

De **PvdA**:
- vraagt of zij de bijdrage uit het Hilversums Isolatie Plan van € 1,5 miljoen als subsidie moet interpreteren; wethouder **Heller** legt uit dat het dezelfde € 1,5 miljoen is waarover het net ging; de intentie is om een regeling te treffen om dat geld als gift/subsidie beschikbaar te stellen.

D66:
- vraagt of de energiecoöporaties in staat zijn om de operatie uit te voeren waarvoor organisatorische, technische, juridische en financiële kennis nodig is; wethouder **Heller** denkt van wel en heeft daarvoor permanente aandacht; de energiecoöporaties zijn een lange termijnpartner en zijn overal bij betrokken; de wijkaanpak is permanent; als het aantal vrijwilligers groeit, kan het betekenen dat men daarboven een betaalde, coördinerende kracht zet; dat geldt ook voor projectleiders; intern vindt doorontwikkeling en professionalisering plaats en dat gebeurt in goed overleg;
- informeert naar de rol van Liander hierin ten opzichte van die van de corporaties; wethouder **Heller** is continu in gesprek met Liander en heeft geen enkele intentie om een van de taken of werkzaamheden van energiecorporaties door Liander te laten overnemen.

Democraten Hilversum:
- vraagt wat het college gaat doen met de € 75.000,- uitgetrokken voor monumenten en woningen in beschermde stadsgezichten; wethouder **Heller** heeft dat bedrag primair bedoeld voor informeren, adviseren en ondersteunen; duidelijkheid vooraf is gewenst en maatwerk is vereist.

Het **CDA**:
- vraagt of greendealcoaches externe bedrijven/bureaus zijn die aan de gemeente rapporteren en wil weten of er een overzicht is van wat er bereikt is; de heer **De Deckere** weet dat ze niet formeel rapporteren; wethouder **Heller** heeft afgesproken het benaderen van ondernemers aan de professionele green deal coaches over te laten en niet aan de vrijwilligers van de energiecoöperaties; als er behoefte is aan cijfers dan kunnen die worden geleverd;
  - de **SP** vraagt wie namens de gemeente als green deal coaches mogen optreden; wethouder **Heller** antwoordt dat er één green deal coach is voor kantoren en bedrijven; ook is er een green deal coach op het Media Park.

De **PvdA**:
- constateert voor na 2030 een op te wekken hoeveelheid van bijna 1.600 gigawattuur aan zonne-energie; wethouder **Heller** bevestigt dat het gaat om het eigen verbruik dat de gemeente zelf zou moeten opwekken; de 95 gigawattuur tot 2030 is de doelstelling die in RES-verband is afgesproken;
- **D66** wijst erop dat bijna 1.600 gigawattuur alle energie betreft die is vertaald naar stroom; vier vijfde van het energieverbruik bestaat nu uit gas.

D66:

- vraagt waarom het onderzoek naar netcongestie nu pas is gepland, omdat dat onderzoek juist het uitgangspunt zou moeten zijn voor een strategie; wethouder **Heller** acteert vanuit twee bestuurlijke overleggen van de provincie; over het laagste spanningsniveau kan Liander niets zeggen; op verschillende niveaus is de situatie verschillend; over het lokale net heeft de gemeente continu contact met Liander, daarbij gaat het veelal om trafohuisjes.

Het **CDA**:
- vernam dat er in een kleine plaats in Utrecht stemmen opgaan voor het plaatsen van een kleine kernreactor; wethouder **Heller** reageert dat kernreactoren niet binnen het beleid passen.

De **PvdA**:
- vraagt hoe zij het vervangen van gasleidingen moet beschouwen in het licht van het aardgasvrij maken; wethouder **Heller** heeft momenteel geen hard zicht op een alternatief voor een gasvoorziening; waterstof speelt primair bij hoge temperatuurprocessen en de logistiek; aan de productiecapaciteit daarvan zit een grens.

5. Oordeelsvorming Jaarplan Energietransitie 2023

Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: P. van den Brink; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: mw. J.F. van Exel-van Dijk; Democraten Hilversum: R.J.H. Docter; PvdA: C. Bakker; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; BVNL: --.
College: B. Heller, wethouder.

De **VVD**:
- vindt het een goed plan waarbij het vele geld naar de juiste zaken gaat;
- meent dat het belangrijkste plan isolatie betreft, zijnde de grootste no regret-maatregel, die nog veel werk vergt;
- wijst erop dat de gemeente € 4 miljoen inzet, maar voor Hilversum in totaal € 800 miljoen tot € 1,2 miljard nodig is, hetgeen de inwoners moeten betalen;
- denkt niet dat het ooit gaat lukken helemaal van het gas af te gaan;
- is van opvatting dat bij het dashboard duidelijk moet worden wat de gemeente van de inwoners verwacht en wat zij zelf doet;
- vindt niet dat de gemeente zich moet mengen in wat er op het Media Park wordt geproduceerd;
- overweegt een motie vreemd aan de orde van de dag in te dienen om duurzaamheidsmaatregelen legesvrij te maken.

Het **CDA**:
- is met frisse tegenzin voor het plan, welke tegenzin voortkomt uit de overtuiging dat heel veel zaken buiten de eigen invloedssfeer van de gemeente liggen, zo ook de structurele uitsluiting van kernenergie, dat heel veel problemen kan oplossen; men is overgeleverd aan landelijke en Europese wetgeving;
- vindt het voorliggende plan het maximale dat de gemeente kan doen;
- noemt isolatie ook een no regretmaatregel.

Democraten Hilversum:
- is positief over het voorliggende plan, waarbij veel geld door inwoners geïnvesteerd moet worden, wat veel promotie vraagt;
- onderkent dat maatwerk voor monumenten en gebouwen in beschermde stadsgezichten nodig is;
- denkt dat de € 75.000,- voor monumenten en gebouwen in beschermde stadsgezichten mager is;
- wringt het dat 44% van het budget niet ten goede komt aan concrete maatregelen en overweegt het college in een motie te vragen meer geld naar maatregelen te geleiden; dat geldt ook voor het budget voor beschermde monumenten.

D66:
- is positief dat het stuk laat zien dat er stapjes gezet worden;
- complimenteert het college met de aanpak van het Arenapark en het Stationsgebied;
- is van opvatting dat de doelstelling moeilijk is te halen, maar dat de gemeente moet doen wat zij kan;
- zou graag in het jaarplan een meerjarenplanning zien;
- mist afspraken met woningcorporaties;
- zou graag een rol zien voor energieopslag in het plan;
- vindt de ontwikkeling nog niet snel genoeg gaan, welke toon nog niet in het stuk naar voren komt;
- ziet graag een grotere rol voor energieopslag en e-mobiliteit; de wijkaanpak kan worden gekoppeld aan het Hilversumse isolatieprogramma en Hilversummers kan men ontzorgen;
- wil grote spelers met technische en juridische kennis en financiële capaciteit betrekken.

De **PvdA**:
- wil niet achteroverleunen en kan het niet zoveel schelen dat maatregelen veel geld kosten, gezien de urgente situatie;
- is verbijsterd over de getallen en wat er nog moet gebeuren en hoopt dat men dat gaat redden;
- is heel blij met het subsidiedeel;
- hoopt dat het aantal aanvragen het budget overstijgt;
- ziet uit naar het dashboard dat dingen inzichtelijk maakt en hoopt dat daarin ook de lange termijndoelstelling staat.

De **ChristenUnie**:
- maakt zich ook zorgen over de toekomst, maar wil rekening houden met waar men nu is en wat men kan;
- ziet dat er extra stappen worden gezet en de aanpak van de gemeente voortvarend is, bijvoorbeeld bij energiearmoede;
- heeft nog zorgen over mensen met een laag inkomen en vraagt zich af of men hen met leningen moet opzadelen;
- vraagt of de maatregelen wel duurzaam worden uitgevoerd;
- wil met name voor de energietransitie laten kijken naar buurtgerichte collectieve oplossingen en grondstofefficiency.

Hart voor Hilversum:
- vindt een mooi plan voorliggen, waarmee de gemeente laat zien dat het belang van samen opwerken belangrijk is;
- is benieuwd wat uit de verschillende onderzoeken nog komt en wil daarmee tempo maken;
- is van mening dat isoleren heel belangrijk is;
- refereert aan M 22-21 waarin is gevraagd om een subsidieregeling, die zij terugziet in het plan;
- wil graag geïnformeerd worden over het proces om te komen tot één energiecoöperatie;
- is blij met het samen met Cultureel Erfgoed uitzetten van een lijn voor monumenteneigenaren en kijkt uit naar de uitwerking daarvan.

De **SP**:
- vindt de pogingen om van fossiele brandstoffen af te komen goed, evenals te komen tot een aanpassing van het energienet;
- is ook blij met isoleren;
- vindt het belangrijk een pilot met een buurtenergiesysteem te houden, waarvan de buurt eigenaar is;
- wil duurzame energie voor 100% in plaats van 50% in lokale handen laten komen;
- stemt met de opmerking in dat energie niet langer exclusief wordt bepaald door multinationale bedrijven;
- noemt de ambities te klein en wil ook vve's benaderen;

- vindt het goed te streven naar één energiecoöperatie;
- hoopt dat de € 1,5 miljoen voor maatregelen niet voldoende zal zijn.

GroenLinks:
- vindt een mooi plan voorliggen, waarbij de gemeente gaat van zenden naar actief benaderen;
- maakt zich ernstig zorgen over het niet halen van de doelstellingen in 2030, waarvan velen nog niet doordrongen zijn;
- noemt de opzet van het energiedienstenbedrijf goed;
- stelt dat men zaken samen moet doen.

Debat
De **VVD**:
- is geraakt door het betoog van de PvdA, maar waarschuwt voor doomsdaydenken, omdat allen niet over dertig jaar dood zijn; de klimaatstress onder jongeren is namelijk groot; Nederland houdt klimaatverandering alleen ook nooit tegen; de **PvdA** is geen doemdenker en gelooft ook een beetje in wonderen; zij wil echter zaken ook goed kunnen verantwoorden en wil meer urgentie verkrijgen;
- denkt dat allen over meer dan voldoende informatie beschikken, maar meent dat maatregelen niet betaalbaar zijn en mensen wachten tot de gemeente nog meer over de brug komt met geld; **D66** gaat het er niet om dat mensen nog meer geïnformeerd worden, maar mensen te ontzorgen door een pakket aan te bieden waar ze alleen nog maar 'ja' tegen hoeven te zeggen, zoals het aanbrengen van tegen dubbel glas of muren isoleren; wethouder **Heller** stelt dat ontzorging van inwoners ook de kern is van de wijkaanpak; alle aannemers/leveranciers worden tot een keten gevormd met een product dat dan ook goedkoper wordt.

De **ChristenUnie**:
- vraagt bij welk ambitieniveau de SP tevreden is; de **SP** wil 100% in plaats van 70% van de daken voor zonnepanelen benutten; bij het nationaliseren van energiebedrijven kan de winst benut worden voor meer zonnepanelen en het niet meer gebruiken van fossiele brandstoffen;
- meent dat bij de Transitievisie Warmte de discussie is gevoerd over het ambitieniveau, terwijl het nu gaat om de uitvoering; de **SP** stelt dat men met meer geld meer mensen hun huis kan laten verduurzamen.

D66:
- informeert naar het antwoord van het CDA op het voorliggende vraagstuk, omdat die fractie een frisse tegenzin heeft tegen het plan; het **CDA** kijkt eerst naar energiedichtheid en gelooft daarom meer in kernenergie; aan de klimaattafels is de voorkeur gegeven aan energievormen met een enorme oppervlaktebehoefte; Nederland doet al bijna het maximale, maar dat heeft niet veel invloed bij enorme ontwikkelingen van India en China; isoleren is wel supergoed; het voorliggende plan vindt zij het maximaal haalbare;
- wil niet minder gaan blussen als het eigen huis in brand staat en vraagt of het CDA de kilowattuurprijs van een kerncentrale weet in relatie tot de kilowattuurprijs van een zonnepark; het **CDA** weet dat niet; **D66** vertelt daarop dat een kilowattuur stroom van een kerncentrale algauw 20 cent kost; een zonneparkkilowattuur kost 4 tot 5 cent; een kerncentrale opperen zonder de kosten daarvan te weten vindt zij opzienbarend; de **VVD** noemt dat aperte onzin, omdat zonneparken niet zonder een baseloadsysteem gebaseerd op een gas- of kernenergiecentrale kunnen; de **SP** wijst erop dat de kosten heel hoog zijn als het met een kerncentrale misgaat.

De **VVD**:
- vraagt of GroenLinks het ermee eens is dat de ambitie van gasloos vanaf 2050 zou moeten gelden in plaats van vanaf 2040; **GroenLinks** is het daarmee niet eens, wil de vaart erin houden en vasthouden aan gasloos in 2040.

De **PvdA**:

- is benieuwd naar de reflectie van de wethouder op de vergadering van vanavond; wethouder **Heller** heeft een diversiteit aan opmerkingen gehoord en neemt die alle mee; misschien is er wel te veel aan informatie, waardoor er behoefte is aan ordening daarvan; geprobeerd is de zorg te adresseren en dat is ook de reden om bij te schakelen, wat de komende jaren nog een aantal keer zal gebeuren; beschikbaarheid van zaken is ook een punt; concrete suggesties zijn welkom.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 21.39 uur.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 8 maart 2023.

De griffier, …….	De voorzitter,
mw. A.J. van Meerveld.	G.M. van den Top.